EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA

54 211 01 Dekoratőr

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenysége

A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

A vizsgafeladat időtartama: 30 perc (felkészülési idő 15 perc, válaszadási idő 15 perc)
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 15%

A 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételeit a 000025/2017-5522 számon kiadom.

NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI HIVATAL 11.

Jóváhagyta:

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA * 74. *

Borosán Beáta
főosztályvezető-helyettes

MÁSOLAT
Az eredeti okirattal mindenben megegyező hiteles másolat.

2017

NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI HIVATAL

Érvényes: 2017. 11. 02-től

A vizsgafeladat ismertetése: Válaszadás a vizsgakövetelmények alapján összeállított, előre kiadott tételsorokból húzott kérdésekre
A szóbeli központilag összeállított vizsga kérdései az alábbi témaköröket tartalmazzák:

Az ókori Hellász
- Archaikus kor, Klasszikus kor, Hellenizmus építészete, szobrászata, festészete (vázafestészet)

Az ókori Róma
- profán építészet
- portré művészet
- festészet/mozaik
- triumphális művészet (császárfórumok, diadalív, diadaloszlop)

Ókeresztény és bizánci művészet
- katakombák
- ókeresztény bazilika
- ikonfestészet
- Pécs ókeresztény emlékei

Romanika
- építészet, szobrászat, festészet
- a romanika főbb földrajzi megjelenései (Német–Római Császárság, Itália, Francia Királyság, Magyar Királyság)
- zarándok útvonalak és szerzetesrendi építészet

Gótika
- építészet, szobrászat, festészet
- francia, német, itáliai és angol gótika

Reneszánsz művészet
- a reneszánsz korszakai
- az itáliai, németalföldi és német reneszánsz
- a magyar reneszánsz

Barokk művészet
- az itáliai építészet, szobrászat, festészet
- holland, francia és spanyol és német barokk
- a magyar barokk művészet Klasszicizmus és romantika (historizáló stílusáramlatok a XIX. sz.–ban)
- Franciaország és Németország
- Magyarország (klasszicizmus és romantika, historizmus, akadémizmus)

A realizmus
- Courbet és a barbizoni iskola
- A realizmus magyar képviselői Impresszionizmus és posztimpresszionizmus - Franciaország
- magyar vonatkozások (nagybányai iskola, Rippl–Rónai, Vaszary…)

Szecesszió és szimbolizmus
- Anglia, Franciaország
- Brüsszel (Victor Horta)
- A bécsi szecesszió
- magyar szecesszió
- A XX. század művészetének főbb vonulatai a klasszikus avantgard
- a modern építészet főbb irányai
- magyar vonatkozások (Például Moholy–Nagy László)

Amennyiben a tétel kidolgozásához segédeszköz szükséges, annak használata megengedett, az erre vonatkozó információkat a tétel tartalmazza. A felhasználható segédeszközöket a vizsgaszervező biztosítja.

A feladatsor első részében található 1−20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzótételek.
A második részben található a tanári példány, amely az értékelést segíti.

A tételsor a (27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelettel módosított 37/2013. (V. 28.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

1. Mutassa be az ókori egyiptomi művészet társadalmi felépítését, hiedelemvilágát, az egyiptomi művészet korszakait, az építészet, szobrászat és festészet jellegzetességeit!

- **Az ókori egyiptomi művészet korszakai és általános jellemzői**
- **A sír- és templomépítészet típusai, felépítése, jellemzői**
- **A szobrászat, festészet és tárgykultúra jellemzői és stílusjegyei**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

2. Mutassa be az antik görög kor hitvilágát, művészeti korszakait és építészetét, elemezze a legismertebb épületeit!

- **A görög művészet és kultúra nagy korszakai, általános jellemzői**
- **A templomok felépítése, az oszloprendek jellemzői**

3. Mutassa be az antik görög művészet korszakait, a szobrászat és vázafestés stílusjegyeit, jellegzetességeit és ismert alkotásait!

- **A görög kultúra és művészet nagy korszakai**
- **A szobrászat fejlődése és stílusjegyei az egyes korszakokban - ismert alkotások**
- **A vázafestészet jellemzői**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

4. Mutassa be az antik Róma korszakainak kultúráját és építészetének jellegzetességeit! Jellemezze a fennmaradt híres alkotásokat!

- **A római művészet korszakai és jellemzői**
- **Az építészet általános jellemzői, építményei (példákkal)**
- **Pannónia provincia római kori emlékei**

5. Mutassa be az antik Róma kultúráját, a szobrászat és festészet (síkművészet) jellegzetességeit! Sorolja fel és jellemezze a fennmaradt, ismert alkotásokat!

- **A római művészet korszakai és általános jellemzői**
- **A szobrászat, festészet és mozaikművészet jellemző műfajai és példái**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

6. Mutassa be az ókeresztény és bizánci művészetet, az építészet, szobrászat és festészet stílusjegyeit, híres alkotásait!

- **Az ókeresztény és bizánci építészet - a bazilika és a bizánci templom felépítése**
- **Az ókeresztény szobrászat stílusjegyei és jelképei**
- **A bizánci mozaik, az ikonfestészet és a kézművesség jellemzői**

7. Mutassa be a román kori építészet, szobrászat és kézművesség stílusjegyeit! Jellemezze az egyes területekhez kapcsolódó alkotásokat, hazai műemlékeinket!

- **Az európai és magyar román kori építészet jellemzői**
- **A kora középkori szobrászat, kódexfestészet és kézművesség jellemzői**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

8. Mutassa be a gótika építészetét! Soroljon fel, és röviden jellemezzen híres katedrálisokat, hazai műemlékeket!

- **A gótikus építészet elterjedése Európában - általános jellemzői, feladata**
- **A templomépítészet: a katedrálisok alaprajza, részei, felépítése**

9. Mutassa be a gótikus szobrászat, festészet és kézművesség alkotásait!

- **A gótikus művészet általános jellemzői, fejlődése, stílusjegyei**
- **A gótikus szobrászat, festészet az északi országokban, Itáliában és Magyarországon**
- **Az iparművészet kiemelkedő alkotásai - üvegablakok, fémművesség**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

10. Mutassa be az itáliai reneszánsz építészet, szobrászat, festészet stílusjegyeit, jellemzőit, alkotóit és műveit!

- **Az olasz reneszánsz művészet korszakai, általános jellemzői, vívmányai**
- **Az olasz reneszánsz épülettípusai, a szobrászat stílusjegyei az egyes korszakokban;**
- **A festészet műfajai, technikái; festők és alkotások**

11. Mutassa be a reneszánsz művészet elterjedését és jellemzőit Európában, a francia, német területeken és Magyarországon!

- **Az északi reneszánsz építészet jellemzői, épülettípusai**
- **A festészet és grafika általános jellemzői és stílusjegyei; híres alkotók és műveik**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

12. Mutassa be a barokk építészet stílusjegyeit és példáit Itáliában, Franciaországban, Ausztriában és Magyarországon!

- **A barokk művészet jellemzői, stílusjegyei, szerepe**
- **Egyházi és világi barokk épülettípusai, jellemzői országonként**

13. Mutassa be a barokk szobrászat és festészet stílusjegyeit és alkotásait!

- **A barokk szobrászat és festészet általános jellemzői, szerepe**
- **A katolikus Itália, Spanyolország és a polgári Hollandia festészete, mesterei**
- **Franciaország és Anglia mesterei**
- **A magyarországi barokk festészet**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

14. Mutassa be a klasszicista építészet, szobrászat és festészet stílusjegyeit, alkotásait, hazai műemlékeinket!

- **A klasszicizmus általános jellemzői, célja**
- **Az építészet stílusjegyei (Franciaország, Anglia, Magyarország)**
- **A szobrászat és festészet stílusjegyei, mesterei (Franciaország és Magyarország)**

15. Mutassa be a romantika építészetének, szobrászatának és festészetének stílusjegyeit, jellemzőit, alkotásait!

- **Az eklektikus építészet Franciaországban, Angliában, Magyarországon**
- **A romantikus és akadémista szobrászat jellemzői és mesterei**
- **A festészet stílusjegyei, irányzatai és mesterei (francia, német, angol és magyar)**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

16. Mutassa be az impresszionista és posztimpresszionista festészet stílusjegyeit, jellemzőit, alkotásait!

- **A XIX. század végi művészet általános jellemzői, célkitűzései, törekvései**
- **Az impresszionizmus és posztimpresszionizmus nagymestereinek művészete**
- **A két stílusirányzat magyar vonatkozásai**

17. Mutassa be a szecesszió építészetét, festészetét és iparművészetét!

- **A szecesszió művészetének jellemzői; törekvései (műhelyek, művészcsoportok)**
- **A szecessziós építészet újításai, stílusjegyei; stílusteremtő építészek**
- **A festészet és iparművészet stílusjegyei és jeles képviselői (magyar mesterek is)**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

18. Mutassa be a XX. század elejének avantgarde művészetét! Sorolja fel és jellemezze a korszak híres alkotásait, művészeit!

- **A festészet modern irányzatai röviden (fauvizmus, expresszionizmus, kubizmus, futurizmus, dadaizmus, szürrealizmus, absztrakció)**
- **A modern szobrászat jellemzői és legnevesebb képviselői**

19. Mutassa be a XX. századi építészet és iparművészet legfontosabb irányzatait! Sorolja fel, és jellemezze a két terület meghatározó alkotásait, tervezőit (magyar alkotókat is)!

- **A Bauhaus eszme és képviselői**
- **A modern építészet stílusteremtő személyiségei**
- **Iparművészeti és design áramlatok a XX. században (art deco, funkcionalizmus, organikus művészet, minimalizmus, posztmodern)**

Szakképesítés: 54 211 01 Dekoratőr
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet

20. Mutassa be a XX. század második felének képzőművészetét! Jellemezze a korszak művészeti tendenciáit, híres alkotásait, művészeit (magyar alkotókat is)!

- **Az amerikai absztrakt expresszionizmus, neodadaizmus, pop art, op art, hiperrealizmus, konceptualizmus**
- **A performance, az installáció és a médiaművészet fogalma**

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1. Mutassa be az ókori egyiptomi művészet társadalmi felépítését, hiedelemvilágát, az egyiptomi művészet korszakait, az építészet, szobrászat és festészet jellegzetességeit!

- **Az ókori egyiptomi művészet korszakai és általános jellemzői**
- **A sír- és templomépítészet típusai, felépítése, jellemzői**
- **A szobrászat, festészet és tárgykultúra jellemzői és stílusjegyei**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
(I.e. 3000 és i.e. 30) - Óbirodalom - Középbirodalom - Újbirodalom - Kései kor. Korlátlan hatalmú fáraó, hieroglif írás, öntözéses földművelés, csillagászat, matematika, geometria, tízes számrendszer. Többistenhit (Ré - Napisten; Hórusz; Ízisz, Ozirisz). Mumifikálás (canopus edények, portrék, usebti szobrok). Obeliszkek, sziklasírok, masztabák, piramisok / Dzsószer fáraó lépcsős piramisa - Szakkara / Kheopsz, Kheprén és Mükerinosz - Gízai piramisok / Festészeti ábrázolások a legjellemzőbb felületek törvénye szerint - az alakok mérete a rangjelkép. / Halastó; Hárfázó nők; Siratóasszonyok / a szobrok az örökkévalóságnak, a halottkultusz számára készültek. A szobrok idealizáltak, szimmetrikus felépítésűek; Legnagyobb felületek törvénye és frontalitás. /Kheprén fáraó / Mükerinosz hitvesével / Ülő írnok szobra / Hatsepszut, Nofertiti /. Fejlett kézművesség, üvegműves és ötvös tárgyak /Arany sólyomfej/ ékszerek

2. Mutassa be az antik görög kor hitvilágát, művészeti korszakait és építészetét, elemezze a legismertebb épületeit!

- **A görög művészet és kultúra nagy korszakai, jellemzői**
- **A templomok felépítése, az oszloprendek jellemzői**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

A városállamok kiépülése - a kultúra és művészet felvirágzása: természettudományok, filozófia, költészet, színház, zene, képzőművészetek. Az európai kultúra alapjai - az athéni demokrácia (Drakón törvényei). Politeizmus - ember alakú, halhatatlan istenek (Zeusz, Hadész, Héra, Dionüszosz, Apollón, Héphaisztosz, Aphrodité) - történeteik összessége a mitológia. Olümposz - az istenek lakhelye.

I.- Homéroszi kor **(i.e. II-VIII. sz.) Spárta vezető szerepe. Kézművesség, hajózás, kereskedelem. A görög írás-, mértékrendszer és pénzhasználat.**

II. - Archaikus kor **(i.e. VII-VI. sz.) adósrabszolgaság, görög gyarmatosítási törekvések. Athén: a szabadok rabszolgatartó társadalma. Perzsa háborúk. (Héra-templom)**

III. - ***Klasszikus kor*** **(i.e. V-IV. sz.) az athéni demokrácia fénykora (Periklész) Peloponnészoszi háború - Nagy Sándor uralkodása és hódításai. (Delphoi Apolló templom / Akropolisz: Propülaia/Parthenon/Niké templom/Erechteion)**

IV. - Hellenizmus kora **(i.e. IV-II. sz.) a széthullott birodalom királyságait Róma hódította meg. (Pergamon: Fellegvár, Zeusz oltár)** ***Építészet:*** **színházak - piactér - stadionok - városfalak - templomok: az istenszobrok befogadására. A templomok felépítése: lépcsős lábazat, törzs-oszlopsor(ok), nyaktagozat-párkány(eresz, fríz, triglifek, metopék, hevedergerenda), fejezet-timpanon; Oszloprendek: dór, ión, korinthoszi.**

3. Mutassa be az antik görög művészet korszakait, a szobrászat és vázafestés stílusjegyeit, jellegzetességeit és ismert alkotásait!

- **A görög kultúra és művészet nagy korszakai**
- **A szobrászat fejlődése és stílusjegyei az egyes korszakokban - ismert alkotások**
- **A vázafestészet jellemzői**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
(i.e. VIII. sz. - i.e. I.sz.) ***Homéroszi kor*** **- bálványszobrok, terrakotta és bronz idolok, geometrikus megformálású figurák. Frontális beállítás, mereven formált haj-, ruha.** ***Archaikus kor*** **- életnagyságú és kisebb agyag és kőszobrok - áldozati ajándék, életszerűbb, de sematikus mintázási mód; - archaikus mosoly. / Tanagra - festett agyagszobor / Koré - Kúrosz - oszlopot helyettesítő márványszobrok (ruhás nőalak, ruhátlan férfialak, szimmetrikus, zárt körvonal. / Khitont és köpenyt viselő koré, Borjút tartó kúrosz/.** ***Klasszikus kor*** **- az alkotások már nem a túlvilági létet szolgálják, a középpontban az ember (antropomorf szemlélet). Anatómia, arányszabályok, kontraposzt, nyitott körvonalak, kiegyensúlyozott mozdulatok, mérték-harmónia-egyszerűség elve (kánonok); A domborművek és szobrok a templomok szerves alkotóelemei. Pheidiász: Pallasz Aténé - óriás nőalak, lándzsával, pajzzsal - fa, arany, elefántcsont / Panathénaia: Lovasok, gyalogosok, ülőfigurák - fejeik azonos magasságban (izokefália) / Mürón: Diszkoszvető / Lándzsavivő / Delphoi kocsihajtó, bronz / Zeusz bronz szobra, Hermész a kis Dionüszosszal - márvány /.** ***Hellenizmus*** **- szenvedély, drámaiság, idős, rokkant, groteszk figurák. / Zeusz oltár - rekonstrukció (Berlin) / Az istenek és a gigászok harca - dombormű - mozgalmas jelenetek; Szamothrakéi Niké: márvány torzó - győzelmi emlékmű / Laokoón csoport - márvány - mozgalmasság, teatralitás / Milói Vénusz / A tövishúzó szobra /**
A festészet fennmaradt emlékei - festett vázák - geometrikus, feketealakos és vörös alakos vázák; Vízszintes tagolás - mitológiai és hétköznapi jelenetek ábrázolása.

4. Mutassa be az antik Róma korszakainak kultúráját és építészetének jellegzetességeit! Jellemezze a fennmaradt, híres alkotásokat!

- **A római művészet korszakai és jellemzői**
- **Az építészet általános jellemzői, építményei (példákkal)**
- **Pannónia provincia római kori emlékei**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

Királyság, köztársaság, császárság kora **(i.e.753 - 476); Római hódítások - etruszk, görög hatás; Az államszervezés, közigazgatás, életmód és az építészet kapcsolata.** ***Építménytípusok:*** **amphiteátrumok, templomok, lakóházak, utak, vízvezetékek, viaduktok, közfürdők, vásárcsarnokok, fórumok, katonai építmények, diadalívek, emlékoszlopok. Megnövelt belső tér, köralaprajzú épületek, új tetőlefedési technikák, márványburkolat, padlófűtés. Római oszloptípusok, kupolák, homlokzatok, boltívek, donga- és keresztboltozatok, colosseum-motívum. / Róma: Colosseum. / Pantheon / Vesta templom / Caracalla thermája / Római vízvezeték (pl. Segovia, Nimes)/ Forum Romanum rekonstrukció / Constantinus diadalíve /**

Aquincum **polgárvárosa és katonai tábora,** ***Tác*** **-** ***Gorsium*** **régészeti leletei, Savaria épületmaradványai.**

5. Mutassa be az antik Róma kultúráját, a szobrászat és festészet jellegzetességeit! Sorolja fel és jellemezze a fennmaradt, ismert alkotásokat!

- **A római művészet korszakai és általános jellemzői**
- **A szobrászat, festészet és mozaikművészet jellemző műfajai és példái**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

(i.e.753 - 476) ***Királyság - köztársaság - császárság kora*****; Római hódítások - etruszk, görög hatás; Az államszervezés, közigazgatás, életmód és a művészetek kapcsolata. Császári reprezentáció:** ***szobrok, portrék, domborművek*** **(oszlopok, diadalívek). Külső és belső tulajdonságokat is kifejező családi- és császárportrék; Realisztikus, elbeszélő jellegű domborművek a hódításokról. / Róma: Augustus császár márványszobra / Marcus Aurelius bronz lovasszobra / portrészobrok - Caligula, Brutus, Caracalla, Vespasianus, Constantinus / Titusz diadalíve / Septimus Severius diadalíve / Constantinus diadalíve / Traianus császár oszlopa / Marcus Aurelius márványoszlopa.** ***Festészet*****: császári paloták, bazilikák, nemesi és polgári házak freskódíszítései; festett oszlopsorok, teljes falat beborító díszítmények; Csendéletek, színpadi képek, történelmi jelenetek, mitológiai tárgyú és hétköznapi életből vett képek; A Vezúv kitörésekor eltemetett Pompei és Herculaneum épületei; A látvány visszaadására törekvő, változatos témájú festészet; Természetes mozdulatok, térbeliség - portréfestészet;** ***Mozaikburkolatok*** **– padló-és faliképek – geometrikus és természeti formák, emberábrázolások. / Pompei: a Misztérium villa falfestményei/ Vettiusok háza / Házaspár portréja / Isszoszi csata mozaik faliképe.**

6. Mutassa be az ókeresztény és bizánci művészetet, az építészet, szobrászat és festészet stílusjegyeit, híres alkotásait!

- **Az ókeresztény és bizánci építészet - a bazilika és a bizánci templom felépítése**
- **Az ókeresztény szobrászat stílusjegyei és jelképei**
- **A bizánci mozaik, az ikonfestészet és a kézművesség jellemzői**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
(IV - X. sz.) Gótok, longobárdok: Ravenna, Róma, Frank Birodalom: Aachen; normannok; avarok, szlávok, magyarok; Kelet-római birodalom: Bizánc) Constantinus császár - a kereszténység államvallás - egyistenhit; *Nyugaton: ókeresztény művészet - keleten bizánci művészet* (ószövetség - újszövetség / történeti / tanítói és profetikus könyvek). A katolikus egyház hatalmának megszilárdulása. Katakombák - imaházak - temetőkápolnák - keresztelőkápolnák - mauzóleumok - szarkofágok - harangtornyok - kolostorépítészet - ókeresztény bazilika: nincs tornya (átrium, hosszház, szentély) - bizánci templom: görög kereszt alaprajzú, tamburos kupola; Pécs ókeresztény emlékei; óbudai Cella trichora kápolna; Róma: Callixtus katakomba/ Santa Sabina bazilika; Ravenna: San Apollinare Nuovo / San Apollinare in Classe / Velence: San Marco templom;
Domborművek, oszlopfők, szószékek - fa, elefántcsont faragások; ereklyetartók; Miniatúrafestészet - mozaik (Justiniánus és Teodóra császárnő) - ikonfestészet - arany háttér.

7. Mutassa be a román kori építészet, szobrászat és kézművesség stílusjegyeit! Jellemezze az egyes területekhez kapcsolódó alkotásokat, hazai műemlékeinket!

- **Az európai és magyar román kori építészet jellemzői**
- **A kora középkori szobrászat, kódexfestészet és kézművesség jellemzői**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
(XI. - XIII. sz.) ***Német-Római Császárság, Itália, Francia Királyság, Magyar Királyság*** **- feudális rend - invesztitúra harcok - keresztes háborúk - zarándokútvonalak és szerzetesrendi építészet; Plébániatemplomok, kolostorok, csontházak, keresztelőkápolnák - várak, tűz- és őrtornyok, lakótornyok, erődtemplomok, püspöki székesegyházak.** ***A templomok részei:*** **előcsarnok, hajók, szentély, kórus, altemplom / vastag falak, félköríves boltívek, lőrés-szerű ablakok, rózsaablak, bélletes kapu, dongaboltozat, keresztboltozat, zömök tartóoszlopok, oszlopkötegek, pillérek.**
Franciaország**: Cluny-i bencés apátság / Arles-i Sainte Trophime templom;**
Olaszo. : Firenzei San Miniato del Monte / Milánói San Ambrogio templom;
Németo: Kölni dóm / Bambergi székesegyház / Worms-i dóm
Magyaro.: Feldebrői Szt. Márton templom altemploma / Pécsi székesegyház / Lébényi bencés apátsági templom / Visegrádi Salamon torony / Jáki templom;
Szobrászat: **építészettel együtt kialakított - egyszerűsített tömbös, elnagyolt formák, sorba rendezett ruhás alakok, aszketizmus kifejeződése, testetlen ruharedők; Festészet-kézművesség: freskók - kódexillusztrációk - miniatúrák - iniciálék, zománcdíszű ereklyetartó, magyar királyi korona, Bayaeaux-i kárpit, koronázási palást.**

8. Mutassa be a gótika építészetét! Soroljon fel, és röviden jellemezzen híres katedrálisokat, hazai műemlékeket!

- **A gótikus építészet elterjedése Európában - általános jellemzői, feladata**
- **A templomépítészet: a katedrálisok alaprajza, részei, felépítése**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

(XII. - XV. sz.) A római katolikus egyház megújulása a XIII. században; Domonkos és ferences rendek – a francia királyi ház megerősödése – nagy egyházi építkezések; Új eszmék – új építészeti megoldások; Vékony falak, támpillérek, támívek, égretörő, vertikális hatás; Könnyed belső terek, színes üvegablakok; Csipkézett sziluett, fiatornyok, vízköpők; A szobordíszek egyre jobban elválnak az épülettől. Bazilikális elrendezés, csúcsíves-, bordás keresztboltozatos lefedés, vízköpők; Három- vagy öthajós, hossz- és keresztházas alaprajz, kápolnakoszorús körüljárójú szentély; Kéttornyos főhomlokzat, hármas - bélletes kapuzat, rózsaablak és ún. királygaléria. / Anglia: Salisbury-, Wales-i katedrális / Nürnbergi-, Kölni katedrális – a szárnyasoltár megjelenése / Chartres a francia királyok koronázó-temploma - levéldíszes fejezetek, mérműves ablakok; Amiens, Reims, Párizs – Notre Dame - ólomüveg ablakok. Magyaro.: Királyi Palota / Budavári Boldogasszony (Mátyás-) templom, soproni egykori Ferences templom. Nemesi udvarházak, városi védművek (barbakán - rondella)

9. Mutassa be a gótikus szobrászat, festészet és kézművesség alkotásait!

- **A gótikus művészet általános jellemzői, fejlődése, stílusjegyei**
- **A gótikus szobrászat, festészet az északi országokban, Itáliában és Magyarországon**
- **Az iparművészet kiemelkedő alkotásai - üvegablakok, fémművesség**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

(XII. - XV. sz.) ***Épületszobrászat*** **- oszlopfők, pillérek, ajtó és ablak bélletek szobrai. (oszlopszobrok - különálló alakok); Gótikus S alak megjelenése, plasztikus arcok, érzelemábrázolás, mozgalmas ruharedők. Szárnyasoltárok fából készült szobrai.**

Chartres székesegyház oszlopszobrai / Reimsi katedrális szobrai / Giovanni Pisano - Pisai dóm szószéke / Veit Stoss - Krakkói Mária templom / Visegrádi királyi palota márvány falikútja / Kolozsvári Márton és György: Szt. György harca a sárkánnyal - bronz,

Festészet-grafika: **lágy festőiség, természethűség, ájtatosságot szolgáló kultusz-képek Krisztus és Mária ábrázolások. Táblakép festészet - freskók - szárnyasoltárok - kódex illusztrációk - miniatúrák - fa és rézmetszetek. Giotto di Bondone: Assisi Szt. Ferenc templom freskói / Giovanni Cimabue: Firenzei Trónoló Madonna. Ólom-üvegablakok - síkszerű, monumentális alkotások / Hildesheim; St. Denis templomablakai / Limbourg testvérek: Jelenések könyve 4-5. fejezet - illusztrációk / Kolozsvári Tamás: Garamszentbenedeki oltár / M.S. mester: Mária és Erzsébet találkozása / Bútorművesség: faragott, díszes ládák; fémművesség-ötvösség: sodronyzománc - vasalatok, kelyhek, ereklyetartók / Szent László herma;**

10. Mutassa be az itáliai reneszánsz építészet, szobrászat, festészet stílusjegyeit, jellemzőit, alkotóit és műveit!

- **Az olasz reneszánsz művészet korszakai, általános jellemzői, vívmányai**
- **Az olasz reneszánsz épülettípusai, a szobrászat stílusjegyei az egyes korszakokban;**
- **A festészet műfajai, technikái; festők és alkotások**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
„Újjászületés" - humanizmus - a természet és az emberi szépség ábrázolása. *1420-1580 - trecento, quattrocento, cinquecento.* A polgárság megerősödése. Firenze - Mediciek. *Építészet:* vízszintes tagolású, szimmetrikus paloták, középületek (Filippo Brunelleschi, Leon Battista Alberti, Michelangelo). Palazzo Medici, Palazzo Rucellai. *Szobrászat:* pontos anatómiai ábrázolás. Lorenzo Ghiberti - Firenzei keresztelőkápolna kapui, Filippo Brunelleschi: Izsák feláldozása. A szobrászat önálló megjelenése. Donatello és Michelangelo Dávid szobrai. Michelangelo művészete. Andrea del Veroccio: Colleoni lovasszobra. *Festészet:* vonal-, levegő- és színperspektíva, térhatás és tértagolás, sfumato. Michelangelo Buonarroti: Sixtus kápolna mennyezet freskója - Mózes - Rabszolga szobrok. / Sandro Botticelli: Vénusz születése / Raffaello Santi: Három grácia / Giorgone de Castelfranco: Alvó Vénusz / Tiziano Vecellio: Urbinói Vénusz.

11. Mutassa be a reneszánsz művészet elterjedését és jellemzőit Európában, a francia, német területeken és Magyarországon!

- **Az északi reneszánsz építészet jellemzői, épülettípusai**
- **A festészet és grafika általános jellemzői és stílusjegyei; híres alkotók és műveik**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

(XV-XVII. sz.) Humanizmus és reformáció - Luther tanai. Gutenberg - könyvnyomtatás; *Kastély- és templomépítészet* (Augsburg, Nürnberg - Heidelberg várkastélya) Franciaországban U alakú kastély alaprajz, lakótornyok (Chambord-i kastély; Párizs: Louvre). Magyarországon a XV. század hetvenes éveitől a XVII. sz. - királyi, egyházi, főúri építkezések. (Mátyás király, Bakócz Tamás) Budai királyi palota, Visegrádi királyi palota, esztergomi Bakócz kápolna, Sárospataki vár).
Festészet, grafika: **realista emberábrázolás - ruhás alakokkal, külső vagy belső tér aprólékos bemutatása. Perspektivikus ábrázolás. / Jan van Eyck: Arnolfini házaspár / Matthias Grünewald: Isenheimi oltár - Colmar / Albrecht Dürer: Apokalipszis fametszet sorozat / ifj. Hans Holbein: Rotterdami Erasmus / Lucas Cranach: Wittenbergi nagytemplom oltárképe / Hieronimus Bosh: Gyönyörök kertje / id. Pieter Bruegel: Parasztlakodalom;**

12. Mutassa be a barokk építészet stílusjegyeit és példáit Itáliában, Franciaországban, Ausztriában és Magyarországon!

- **A barokk művészet jellemzői, stílusjegyei, szerepe**
- **Egyházi és világi barokk épülettípusai, jellemzői országonként**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

(XVII. - XVIII. század) Itáliából indult el, főleg az abszolút monarchiák központjaiban, pl. Párizsban és Bécsben virágzott. Ellenreformáció - az uralkodó osztály és a reformációval harcoló egyház összefogása. A katolikus országokban terjedt el. Franciaországban az abszolutizmus, a „Napkirály", XIV. Lajos uralkodása idején teljesedett ki. Templom-, kolostor - iskola- erőd és palotaépítészet. Mozgalmas alaprajz és homlokzat, hangsúlyos kupolatér. Fiókos dongaboltozat és kupola, kolostorboltozat, ellipszis és kosárívek. Pompakedvelés, gazdag díszítés - csiga, kagyló motívumok, atlaszok - mellszobrok, csavart oszlopok, áttört mellvédek, freskók, tükrök, tágas előcsarnokok, díszudvarok. Városépítési tervek, parkok. Barokk, később rokokó és copf stílus.

Giacomo della Porta: Il Gesu templom / Versailles-i kastély - tükörterem / Jacques Germain Soufflot: Pantheon - Párizs; Schönbrunn-i kastély / Lucas von Hildebrandt: Belvedere Palota - Bécs; Volt Savoyai kastély - Ráckeve / Jean-Nicolas Jadot - Oraschek Ignác: budai Királyi Palota; Gödöllői Grassalkovich kastély /Fellner Jakab: Veszprémi Püspöki palota /

13. Mutassa be a barokk szobrászat és festészet stílusjegyeit és alkotásait!

- **A barokk szobrászat és festészet általános jellemzői, szerepe**
- **A katolikus Itália, Spanyolország, Flandria és a polgári Hollandia festészete, mesterei**
- **Franciaország és Anglia mesterei**
- **A magyarországi barokk festészet**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

(XVII.-XVIII. sz.) ***Szobrászat*****: mozgalmasság, szenvedélyesség,** ***erős fény-árnyék*****hatások, kontrasztok, pontos megfigyelésekre épülő ábrázolás.**

Giovanni Lorenzo Bernini: Szt. Teréz extázisa; Perszephoné elrablása / Georg Raphael Donner: Szt. Márton és a koldus - Pozsony.

Festészet**: táblaképek, freskók - tájképek, portrék, csoportos portrék, életképek, csendéletek - mennyezeti freskókon illuzionisztikus térábrázolás - bibliai történetek és pogány mítoszok feldolgozása - jelképi tartalom. A természet utánzása, felhasználása a képeken, jellem- és érzelemábrázolás. Michelangelo da Caravaggio: Szt. Pál megtérése / Diego Velasquez: Az udvarhölgyek / Peter Paul Rubens: A kereszt felállítása / Anthonis van Dyck: Júdás csókja. Franz Hals: Férfiportré / Rembrandt van Rijn: Éjjeli őrjárat, Önarcképek / Jan Vermeer van Delft: Műterem. Thomas Gainsborough: Kék ruhás fiú / Claude Lorrain: A malom / Nicolas Poussin: A nyár / Antoine Watteau: Hazatérés Cythera szigetéről. Mányoki Ádám: II. Rákóczi Ferenc portréja / Franz Anton Maulberts: Sümegi plébániatemplom freskói.**

14. Mutassa be a klasszicista építészet, szobrászat és festészet stílusjegyeit, alkotásait, hazai műemlékeinket!

- **A klasszicizmus általános jellemzői, célja**
- **Az építészet stílusjegyei (Franciaország, Anglia, Magyarország)**
- **A szobrászat és festészet stílusjegyei, mesterei (Franciaország és Magyarország)**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
(XVII. -XIX. sz.) Franciaországból indul. Felvilágosodás, racionalizmus, empirizmus. Abszolutizmus - polgárság, nemesség közötti erőegyensúly, európai forradalmak; Antikvitás kutatása *(Pompeji, Herculaneum);* A barokk ellentéteként az *építészet* nyugodt, fegyelmezett, puritán, világos. Városi vezetékes víz - csatornázás, bérházak, iskolák, kórházak, hidak, kormányzati épületek, tőzsdepaloták, múzeumok, emlékművek. Szimmetrikus, vízszintes tagolású lépcsős épületek, timpanonnal záródó oszlopcsarnok (portikusz) párkányok, lizénák, többféle oszloprend. Öntött- és kovácsoltvas. Pierre Vignon: Madeleine templom / Jean Francois Chalgrin: Odeon; Étoile diadalív / Jacques Germain Soufflot: párizsi Pantheon / Robert Smirke: British Museum / Pollack Mihály: Deák téri templom; Nemzeti Múzeum / Hild József: Egri székesegyház; Esztergomi bazilika / Péchy Mihály: Debreceni nagytemplom. *Szobrászat* - emlékművek, kútszobrok, síremlékek, fülkeszobrok. Az ókori klasszikus művek alapján - témáik: a görög-római mitológia. Antonio Canova: Három Grácia; Ámor és Psyché / Bertel Thorvaldsen: Iaszón az aranygyapjúval / Ferenczy István: Pásztorlányka; Kazinczy Ferenc mellszobra; *Festészet* - akadémizmus, antik minták követése. Eszmék - mitológiai témák, allegorikus jelenetek - arcképek, tájkép, életkép. Jacques-Louis David: A szabin nők elrablása; Horatiusok esküje / Barabás Miklós: Vásárra induló román család; id. Makó Károly: Visegr*ád*

15. Mutassa be a romantika építészetének, szobrászatának és festészetének stílusjegyeit, jellemzőit, alkotásait!

- **Az eklektikus építészet Franciaországban, Angliában, Magyarországon**
- **A romantikus és akadémista szobrászat jellemzői és mesterei**
- **A festészet stílusjegyei, irányzatai és mesterei (francia, angol és magyar)**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:

(XVIII. sz. vége - XIX. sz. közepe) a francia forradalom - Napóleoni háborúk - 1848-49-es forradalmak. Ipari fejlődés - kapitalizmus virágkora - nemzetállamok - liberalizmus / nacionalizmus eszméi.(S. Kierkegaard - F. Nietzsche) - a középkor misztikus gondolatvilága - az egyedi karakter keresése - érzelmek, képzelet, álomvilág - fantázia / elvágyódás a távoli múltba, menekülés az egzotikum világába - végletekben való gondolkodás. *Építészetben* - távol-keleti hatás - orientalizmus - bizánci, mór és román stílus és gótika újjáéledése új technológiával. Pályaudvarok, áruházak, banképületek, csarnokok - öntöttvas szerkezet - könnyedség, világosság. /Londoni Parlament, Kristálypalota / Henri Labrouste: Nemzeti Könyvtár / Ybl Miklós: Fóti plébánia templom / Feszl Frigyes: Vigadó / *Szobrászat*: szimbolikus alakok - emlékműkultusz. Francois Rude: Marseillaise / Izsó Miklós: Búsuló juhász / Stróbl Alajos: Anyánk. *Festészet*: drámai helyzetek, történelmi témák, festői romok - historizmus és akadémizmus. Theodor Géricault: A Medúza tutaja / Eugene Delacroix: Villámlástól megrettent ló, A Szabadság vezeti a népet / William Turner: A londoni parlament égése / Francisco Goya: A felkelők kivégzése / Madarász Viktor: Hunyadi László siratása / Székely Bertalan: Egri nők / id. Markó Károly: A puszta / Zichy Mihály: A rombolás géniuszának diadala.

16. Mutassa be az impresszionista és posztimpresszionista festészet stílusjegyeit, jellemzőit, alkotásait!

- **A XIX. század végi művészet általános jellemzői, célkitűzései, törekvései**
- **Az impresszionizmus és posztimpresszionizmus nagymestereinek művészete**
- **A két stílusirányzat magyar vonatkozásai**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
(XIX. sz. második fele XX. század eleje) Előzmény: Barbizoni iskola plein-air tájképfestészete, Magyarországon a Nagybányai festőiskola (Koszta József, Ferenczi Károly, Fényes Adolf, Rippl-Rónay József, Hollósy Simon) / *Impresszionizmus:* pillanatnyi impressziók festői - optikai színkeverés - oldott, könnyed ecsetvonások - a színek telítettsége és reflexei - színes árnyékok - kontúr nélküli ábrázolás - vibráló tónusok. Claude Manet: A roueni katedrális reggel; délben / Pierre Auguste Renoir: A hinta / Edgar Degas: Táncosnők / Mednyánszky László: Hegyi tó / Posztimpresszionizmus: pointillizmus, Nabis (próféták) festőcsoport - Pierre Bonnard, Csók István Vasary János, Gresham-kör - egyedileg továbbhaladva, az öncélú természetábrázoláson túl a műveikben a tartalom és forma egyensúlyát keresik. Paul Cézanne: Almák és narancsok / Paul Gauguin: Tahiti nők piros gyümölccsel / Vincent van Gogh: Napraforgók, Kalapos önarckép, Arles-i szoba.

17. Mutassa be a szecesszió építészetét, festészetét és iparművészetét!

- **A szecesszió művészetének jellemzői; törekvései (műhelyek, művészcsoportok)**
- **A szecessziós építészet újításai, stílusjegyei; stílusteremtő építészek**
- **A festészet és iparművészet stílusjegyei és jeles képviselői (magyar mesterek is)**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
(XIX. sz. vége - XX. sz. első harmada) Összművészeti irányzat (Secession, Jugendstil, Art Nouveau); A historizmust követő – romantikus, szabadságot hirdető kifejezési forma. Japán fametszetek hatása - Párizsi Világkiállítás - városfejlődés. Az eklektika *építészeti* kötöttségei helyett, a funkcióhoz közelebb álló egyedi középületek, magánházak. Előfutárai: William Morris - John Ruskin (Arts and Crafts). Áramló formák, stilizált növényvilág. Victor Horta: Tassel palota / Antoni Gaudí: Güell kápolna és park; Sagrada Família templom; Battló-, Milá-ház; Barcelona / Jozeph-Maria Olbrich: Sezession pavilon, Bécs / Otto Wagner: Majolika ház, Takarékpénztár, Bécs / Lechner Ödön; Földtani Intézet, Postatakarékpénztár, Iparművészeti Múzeum, Bp./ Kós Károly: Állatkert, Bp./ *Iparművészeti alkotások* a lépcsőkorláttól a szőnyegekig. Plakát, gobelin, ékszer, használati tárgy. Kézművesség - esztétikum és funkcionalitás. / Henry Van de Velde: bútorok, dísztárgyak / Émile Gallé: kézi gyártású üvegek, bútorok/ René Lalique: ékszerek / Charles Rennie Mackintosh: Művészeti Iskola, bútorok, Glasgow /. A *festészetben, grafikában* szimbolikus, bizarr témák, ornamentális stilizáltság, lokálszínek, kontúrozott felületek; Perspektíva nélküli terek, dekorativitás, megnyújtott figurák, allegorikus ábrázolásmód. Táblaképek és hatalmas festmények, litográfia. / Henri de Toulouse-Lautrec: plakátok/ Alphonse Mucha: plakátok / Egon Schiele: Várandós nő / Gustav Klimt: Az asszony három életkora / Rippl-Rónai József: Nő kalitkával / Vasary János: Aranykor / Gödöllői Művésztelep.

18. Mutassa be a XX. század elejének avantgarde művészetét! Sorolja fel és jellemezze a korszak híres alkotásait, művészeit!

- **A festészet modern irányzatai röviden (fauvizmus, expresszionizmus, kubizmus, futurizmus, dadaizmus, szürrealizmus, absztrakció),**
- **A modern szobrászat úttörői és legnevesebb képviselői**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
Fauvizmus vezető egyéniségei, Henri Matisse, (Madame Matisse portréja – „a zöld csíkos arckép") André Derain, Az expresszionizmus általános jellemzőinek bemutatása, expresszionista csoportok, Die Brücke, Der Blaue Reiter. Vaszilij Kandinszkij és a nonfiguratív absztrakció születése. Kubizmus főbb korszakai, Pablo Picasso (Avignoni kisasszonyok), Georges Braque. A futurizmus eszméi, korszakai. A futurizmus hatása a festészeten kívüli területeken (könyvművészet, grafika, tipográfia, zene, előadóművészetek). Tommaso Marinetti, Umberto Boccioni, Giacomo Balla. A dadaizmus eszméi, földrajzi elterjedése (Zürich, Németország, New York, Párizs, Szovjetúnió). Tristan Tzara, Hans Arp, Marcel Duchamp, Cabaret Voltaire. Új műformák és kifejezésmódok megalapozása, performance, ready made, object art, stb.) A szürrealizmus eszméi, vezető személyiségei. André Breton, Salvador Dalí, Joan Miró. Az absztrakció vezető személyiségei, Vaszilij Kandinszkij, Kazimir Malevics, Piet Mondrian.
A modern szobrászat kibontakozása, Auguste Rodin, Aristide Maillol. A szobrászat és az avantgarde törekvések, Alberto Giacometti, Constantin Brâncuş i.

19. Mutassa be a XX. századi építészet és iparművészet legfontosabb irányzatait! Sorolja fel, és jellemezze a két terület meghatározó alkotásait, tervezőit (magyar alkotókat is)!

- **A Bauhaus eszme és képviselői az építészetben**
- **A modern építészet stílusteremtő személyiségei**
- **Iparművészeti és design áramlatok a XX. században (art deco, funkcionalizmus, organikus művészet, minimalizmus, posztmodern)**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
A Bauhaus alapítása, Walter Gropius 1919. A Bauhaus iskola helyszínei, Weimar, Dessau. A Bauhaus hatása a modern építészetre, és iparművészetre. Összművészeti törekvések, funkcionalizmus és ipari formatervezés. A Bauhaus iskola hatása a formatervezés különböző területeire, belsőépítészet, használati tárgyak, bútor, textil, üveg, stb. Az iskola tanárai, Ludwig Mies van der Rohe, Vaszilij Kandinszkij, Paul Klee, Moholy-Nagy László.
A Chicagói Iskola, és Louis Sullivan munkássága. Le Corbusier épületei, a ronchampi kápolna. A „modulor" fogalma. Frank Lloyd Wright és az organikus építészet elvei, a „Vízesés Ház, Guggenheim Múzeum New York City.
Iparművészet és design: technikai és stiláris fejlődés, a funkció és a geometrikus vagy természeti formák előnybe részesítése. Új anyagok használata, tömegtermelés (acélcső, bakelit) Funkcióelemzés, az anyag tulajdonságait, a szerkezet és technológia követelményeit figyelembe vevő tárgyak. Finn, olasz design (Alvar Alto, Tapio Wirkkala, Ettore Sottsass)

20. Mutassa be a XX. század második felének művészetét! Jellemezze a korszak híres művészeti tendenciáit, alkotásait, művészeit (hazai alkotókat is)!

- **Az amerikai absztrakt expresszionizmus, neodadaizmus, pop art, op art, hiperrealizmus, konceptualizmus**

- **A performance, az installáció és a médiaművészet fogalma**

Kulcsszavak, művek, fogalmak:
Az amerikai absztrakt expresszionizmus jellemzői, Willem de Kooning, Jackson Pollock. Legfontosabb jelenségek és irányzatok felsorolása, neodadaizmus (Robert Rauschenberg), pop art (Andy Warhol, Roy Lichtenstein), op art (Victor Vasarely), land art (Robert Smithson, Walter De Maria), hiperrealizmus (Duane Hanson), fluxus művészet (Joseph Beuys), konceptualizmus (Joseph Kosuth). A performance, az installáció és a médiaművészet fogalma, (Yves Klein, Nam June Paik)

ÉRTÉKELÉS

Sorszám	Név	Feladat sorszáma	Osztályzat

....
dátum aláírás